

Meslek Yüksekokulları Seramik Programı Mezunlarının Sektördeki Profilleri Hakkında Bir Araştırma

A Study About Profiles on Ceramic Sector of Ceramic Programme Graduates of Vocational Schools

Kadir SEVİM¹, Leyla KUBAT¹

¹ Bilecik Üniversitesi Bozüyük Meslek Yüksekokulu BİLECİK

Özet

Bu çalışma, meslek yüksek okulu mezunlarının iş yaşamındaki deneyimlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç çerçevesinde araştırma, Bozüyük ve Bilecik çevresinde faaliyet gösteren seramik fabrikalarında çalışan MYO seramik programı mezun olan 56 kişiye uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 12.0 kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde mezunların sektördeki profillerini ortaya koymak için; sektördeki buldukları süre, çalıştıkları bölüm ve pozisyonları ve seramik programı mezunların iş bulma süreleri, ortalama aylık ücretleri, işe giriş şekilleri, işlerinden memnuniyet dereceleri, aldıkları eğitimin kendilerine sağladığı katkılar incelenmiştir. İkinci bölümde ise katılımcıların demografik özellikleri ile değişkenler arasında farklılık olup olmadığı ortaya koymak için çeşitli analizler uygulanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda seramik programlarında okumak isteyen, okuyan ve mezun olan kişilere sektör hakkında fikir sahibi olabileceği düşünülmüştür.

Anahtar Kelime: Meslek Yüksekokulu, Seramik Mezunları, Seramik Sektörü, İş Deneyimi

Abstract

This study is performed to reveal the working life experiment of vocational high school graduates. The research includes 56 graduates (of vocational high school) which are working in the ceramic factories in the region of Bozüyük and Bilecik. The data obtained from research is analyzed by using SPSS 12,0. Study is in two parts. In the first part, to reveal the graduates profile in this sector; their working time, department and position, finding a job time, average monthly income, the way of finding job, degree of working satisfaction, and

help of education to working life is researched. In the second part, it is analyzed that if there is a relation between the demographic properties of graduates and the variables. At the end of the research, it is hoped that to give information about sector to graduate, students and future students.

Keywords: Vocational High School, Ceramic Graduate, Ceramic Sector, Working Experiment

1. GİRİŞ

Günümüzde bir ülkenin kalkınmışlık düzeyini belirlemede kullanılan en önemli ölçülerden biri o ülkenin sahip olduğu insan kaynaklarının niteliğidir[1]. Genel olarak bakıldığında, gelişmiş ülkeler, ulusal kalkınma çabalarının gerektirdiği insan kaynaklarını istenen nitelik ve nicelikte yetiştirilmiş durumdadır. Buna karşılık, geri kalmış ülkelerin çoğu ekonomilerinin gereksinim duyduğu insan kaynaklarını yetiştirme konusunda ciddi bunalımlar yaşamaktadır [2]. İstenilen nitelikte ve nicelikte bilgi ve beceriye sahip insan kaynağına olan ihtiyaç ortaya çıktıkça eğitimin önemi de ortaya çıkmaktadır. Bu bilgi ve tecrübeye sahip insan kaynağını yetiştirmenin en önemli kaynaklarında biri de mesleki eğitimidir. Mesleki ve teknik eğitim; toplumsal hayatın her alanında ihtiyaç duyulan mesleklerde kalifiye teknik elemanlar yetiştirilmesi için gerekli bilgi ve becerilerin verildiği eğitimidir [3]. Mesleki eğitim sektörün ihtiyacı olan işgücünün yetiştirilmesindeki önemi günümüzde anlaşılmıştır. Sektör üretken, titiz ve verilen işleri standartlara uygun yapabilen elemanlar talep etmektedir. Meslek yüksekokulları ise bu taleplere cevap verebilecek insanların yetiştirilmesine yönelmiştir [4].

Meslek yüksekokulları ile ilgili yapılan çalışmaların çoğu, mevcut okuyan öğrencilerin sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri ile ilgilidir. Yapılmış olan çalışmalarda eğitimlerine devam eden öğrencilerin mezun olduktan sonra işsiz kalma, teknik bilgiden yoksun kalma kaygısı, sosyal güvenlik problemleri, MYO'ların gelecek umudu vermemesi kanısı, iş yaşamında tutunabilmesini sağlayacak yetersiz tecrübe vb. sorunları gündeme getirdiği görülmektedir [5]. Bu tür kaygı ve endişelerin giderilmesi için mezun olan öğrencilerin iş bulma durumu, sosyal güvencelerinin olup olmadığı, aylık ücretlerinin ne kadar olduğunun bilinmesi önemlidir.

1.1.Araştırmanın Amacı

SEVİM Kadir, KUBAT Leyla, (2008) “Meslek Yüksekokulları Seramik Programı Mezunlarının Sektördeki Profilleri Hakkında Bir Araştırma”, VII. Uluslararası Katılımlı Seramik Kongresi, Afyonkarahisar, ISBN:978–975–7150–90–9, 26–28 Kasım 2008.

Yapılan bu çalışmanın amacı, meslek yüksekokulu seramik programlarından mezun olan ve seramik sektöründe ara eleman olarak çalışan mezunların iş yaşamındaki deneyimlerinin ve sektördeki durumlarının ortaya konulmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, meslek yüksek okulu seramik bölümünden mezun olan öğrencilerin mezuniyet sonrası yaşadığı deneyimlerine ve sektördeki durumlarına yönelik veriler elde edilmeye çalışılmıştır.

2.YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

İfade edilen araştırma amaçlarına uygun olarak “Tanımlayıcı (Betimsel) ve Bağıntısız Araştırma Modeli” kullanılmıştır. Tanımlayıcı araştırmalar, bir konudaki herhangi bir durumu saptamayı hedefleyen araştırmalardır [6]. Bu araştırma modelinde amaç; eldeki problemi, bu problemle ilgili durumları, değişkenleri ve değişkenler arası ilişkileri tanımlamaktır. Böyle bir tanımlama yapıldıktan sonra bu tanıma dayanarak ileriye dönük tahminler yapmak mümkün olacaktır. Tanımlayıcı modeli kullanan araştırmalar, çeşitli yönetim sorunlarının çözümlenmesinde araştırmacıların sık sık başvurduğu araştırmalardır [7]. Yapılan araştırmaların büyük bir kısmı tanımlayıcı araştırmalar olarak düşünülebilir [8].

2.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırma modelinin betimsel ve bağıntısız olması ve gerekli verilerin tarafsız ve istatistiksel analize uygun olarak toplanması bakımından anket yöntemi kullanılmıştır. Anket, kişisel görüşme aracılığı ile gerçekleştirilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package For Social Sciences) 12.0 paket programında yapılmıştır. Tanımlayıcı veri analizinde; frekans ve yüzde, analizlerinden yararlanılmıştır.

2.4. Ana Kütle Çerçevesi ve Örneklem

Araştırma seramik sektörünün yoğun olduğu Bozüyük ve Bilecik çevresinde faaliyet gösteren seramik fabrikalarında çalışan meslek yüksekokulu seramik programı mezunlarına uygulanmıştır. Araştırmanın ana kütlelerini bu bölgede bulunan seramik sektöründe çalışan

SEVİM Kadir, KUBAT Leyla, (2008) "Meslek Yüksekokulları Seramik Programı Mezunlarının Sektördeki Profilleri Hakkında Bir Araştırma", VII. Uluslararası Katılımlı Seramik Kongresi, Afyonkarahisar, ISBN:978-975-7150-90-9, 26-28 Kasım 2008.

mezunlardan oluşturmaktadır. Bölgede bulunan 15 seramik fabrikasından 11'ine ulaşılmış ve Bu 11 fabrikada çalışan MYO seramik programı mezunları araştırmamızın örneklemini oluşturmaktadır.

3. ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırma bulgularımız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde mezunların sektördeki profillerini ortaya koymak için; sektördeki buldukları süre, çalıştıkları bölüm ve pozisyonları ve seramik programı mezunların iş bulma süreleri, ortalama aylık ücretleri, işe giriş şekilleri, işlerinden memnuniyet dereceleri, aldıkları eğitimin kendilerine sağladığı katkılar incelenmiştir. İkinci bölümde ise katılımcıların demografik özellikleri ile değişkenler arasında farklılık olup olmadığı ortaya koymak için çeşitli analizler uygulanmıştır.

Tablo1. Mezunların Çalışma Süresi
Table. 1. Working Peirod of Graduates

Çalışma Süresi	Sıklık (Kişi)	Yüzde
1 yıldan az	5	%9
1-3 yıl	10	%18
4-6 yıl	22	%39
7-9 yıl	7	%13
10 yıl ve üzeri	12	%21
Toplam	56	%100

Tablo 1'de ankete katılan seramik programı mezunlarının sektördeki çalışma süreleri görülmektedir. Tablodan da görüldüğü gibi mezunların %39'u (22 kişi) sektörde 4-6 yıl arası, %21'nin (12 kişi) ise 10 yıldan fazla bir süredir bu sektörde çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 2. Mezunların Çalıştıkları Bölümler
Table 2. Working Departments of Graduates

Bölüm	Sıklık (Kişi)	Yüzde
Ar-Ge/Ürün Geliştirme	25	%48
Çamur hazırlama	4	%8
Fırınlara	3	%6
Sırlama	2	%4
Proses Kontrol	11	%21
Kalite Kontrol	4	%8
Paketleme	2	%4
İdari İşler	1	%1
Toplam	52	%100

Tablo 2’de ankete katılan mezunların, fabrikalarda çalıştıkları bölümlere göre sayıları ve yüzdeleri yer almaktadır. Tablodan da görüldüğü üzere, mezunların %48’i (25 kişi) Ar-Ge/ürün geliştirme ve %21’i (11 kişi) proses kontrol bölümlerinde çalışmaktadır. Bu sonuçtan da anlaşıldığı gibi MYO mezunları sektörde aldıkları eğitimden dolayı fabrikanın en önemli iki bölümünde ara eleman olarak değerlendirildikleri görülmektedir.

Tablo 3. Mezunların Çalıştıkları Pozisyonlar
Table 3. Working Jobs of Graduates

Pozisyon(İş Tanımı)	Sıklık (Kişi)	Yüzde
Laborant	17	%30
Teknisyen	9	%16
Formen	9	%16
Şef	8	%14
Tekniker	6	%11
İşçi	6	%11
Müdür	1	%2
Toplam	56	%100

Ankete katılan mezunların, fabrikalarda çalıştıkları pozisyonlarının göre sayıları ve yüzdeleri Tablo 3’te yer almaktadır. Tablo 3’ten de görüldüğü üzere, mezunların %30’u (17 kişi) laborant olarak çalışmaktadır. Bu sonuç bir önceki bölüm bazında değerlendirme ile paralellik göstermektedir. Bir mezunun ise üst yönetim kademesine kadar ilerlemiş olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Cinsiyete Göre Mezunların Pozisyonları
Table 4. Jobs to Gender Status of Graduates

		POZİSYON						
		Laborant	Teknisyen	Formen	Şef	Tekniker	İşçi	Müdür
CİNSİYET	Kadın	7 (%38)	6 (%42)	1 (%11)	3 (%38)	4 (%67)	-	-
	Erkek	10 (%67)	3 (%33)	8 (%89)	5 (62)	2 (%33)	6 (%100)	1 (%100)
TOPLAM		17 (%100)	9 (%100)	9 (%100)	8 (%100)	6 (%100)	6 (%100)	1 (%100)

Cinsiyete göre mezunların pozisyonlarının dağılımını görmek için crosstab analizi uygulanmıştır. Bu analizin sonuçları tablo 4’de görülmektedir. Kadın katılımcılardan 7 kişi laborant, 6 kişi teknisyen, 4 kişi tekniker, 3 kişi şef ve 1 kişi de formen olarak çalışmaktadır.

SEVİM Kadir, KUBAT Leyla, (2008) "Meslek Yüksekokulları Seramik Programı Mezunlarının Sektördeki Profilleri Hakkında Bir Araştırma", VII. Uluslararası Katılımlı Seramik Kongresi, Afyonkarahisar, ISBN:978-975-7150-90-9, 26-28 Kasım 2008.

Erkeke katılımcılardan ise 10 kişi laborant, 3 kişi teknisyen, 8 kişi formen, 5 kişi şef, 2 kişi tekniker, 6 kişi işçi ve 1 kişi de müdür olarak görev yapmaktadırlar. Tablo 4 incelendiğinde kadın katılımcılar teknisyen ve tekniker kadrolarında erkeklerden daha fazla görev alırken, işçi ve müdür kadrolarında görev almadıkları görülmektedir.

Tablo 5. Mezunların İş Bulma Süresi
Table 5. Graduates' Jobs Getting Periods

İş Bulma Süresi	Sıklık (Kişi)	Yüzde
1-3 ay	18	%32
3-6 ay	6	%11
6 ay- 1 yıl	17	%30
1 yıldan fazla	15	%27
Toplam	56	%100

Tablo 5 ankete katılan mezunların iş bulma sürelerini göstermektedir. Ankete katılan mezunlardan 18 kişi (%32) mezun olduktan yaklaşık 1-3 ay içinde, 6 kişi (%11) 3-6 ay içinde, 17 kişi (%30) 6 ay- 1 yıl içinde ve 15 kişi de (%27) 1 yıldan daha fazla süre içinde iş bulduklarını belirtmişlerdir. Tablo5 incelendiğinde seramik programından mezun olan bir kişinin ortalama bir yıl içinde iş bulduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 6 cinsiyete göre mezunların iş bulma sürelerinin dağılımını görmek için uygulanan crosstab analizinin sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 6. Cinsiyete Göre Mezunların İş Bulma Süreleri
Table 6. Job Getting Peirods to Gender Status of Graduates

		İŞ BULMA SÜRESİ			
		1-3 ay	3-6 ay	6ay- 1 yıl	1 yıldan fazla
CİNSİYET	Kadın	7 (%38)	6 (%42)	1 (%11)	3 (%38)
	Erkek	10 (%67)	3 (%33)	8 (%89)	5 (%62)
TOPLAM		17 (%100)	9 (%100)	9 (%100)	8 (%100)

Tablo 6 incelendiğinde, kadın katılımcılardan 7 kişi 1-3 ay, 6 kişi 3-6 ay, 1 kişi 6 ay- 1yıl ve 3 kişi del yıldan fazla bir süre içinde iş buldukları görülmektedir. Erkek katılımcılar ise mezun olduktan sonra, 10 kişi 1-3 ay, 3 kişi 3-6 ay, 8 kişi 6 ay- 1 yıl ve 5 kişi de 1 yıldan fazla bir

SEVİM Kadir, KUBAT Leyla, (2008) "Meslek Yüksekokulları Seramik Programı Mezunlarının Sektördeki Profilleri Hakkında Bir Araştırma", VII. Uluslararası Katılımlı Seramik Kongresi, Afyonkarahisar, ISBN:978-975-7150-90-9, 26-28 Kasım 2008.

süre içinde iş bulduklarını ifade etmişlerdir. Hem kadın hem de erkek grubunda en fazla 1-3 ay içinde iş buldukları görülmektedir.

Tablo 7. Mezunların Çalıştıkları İşlerle İlgili Memnuniyet Dereceleri
(Alpha α : .83)

Table 7. Satisfaction Degrees About Working Jobs of Graduates

Memnuluk Düzeyi	Çok Memnun	Memnun	Memnun Değil	Hiç Memnun Değil
Ücret	5 %9	25 %45	17 %31	8 %15
İş Güvencesi	8 %15	33 %60	7 %13	7 %13
Kurum İçi İlişkiler	7 %13	29 %53	13 %24	6 %11
Çalışma Ortamı	9 %16	34 %62	10 %18	2 %3
Çalışma Zamanı	11 %20	31 %56	8 %15	5 %9

Mezunların çalıştıkları işlerden memnuniyet dereceleri Tablo 7’de görülmektedir. Mezunların %45’inin aldıkları ücretlerden genelde memnun oldukları görülmektedir. Ankete katılan mezunların %33’ü verilen iş güvencesinden memnunken, kurum içi ilişkilerden memnun olma derecesinin %53 olduğu görülmektedir. Tablo 7’de görüldüğü gibi mezunlar, çalışma ortamından %62 oranında memnun ve çalışma zamanı konusunda ise %56’lık bir oranda da memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 8. Katılımcıların Demografik Özellikleri
Table 8. Demographic Characteristics of Respondents

Grup	Değişken	Sıklık (Kişi)	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	21	%38
	Erkek	35	%62
Yaş	20-25	4	%7
	26-30	19	%34
	31-35	21	%38
	36-40	5	%9
	41 ve üstü	7	%13
Aylık Gelir	550 YTL’den az	6	%11
	551-750 YTL	19	%34
	751- 1000 YTL	14	%25
	1001 – 1250 YTL	8	%14
	1251 YTL ve üstü	9	%16

Tablo 8 ankete katılanların cinsiyet, yaş ve aylık gelirlerini göstermektedir. Anket formunu yanıtlayan mezunların %62’si (35 kişi) erkek ve %38’i (21 kişi) kadındır. Ankete katılanlar

SEVİM Kadir, KUBAT Leyla, (2008) "Meslek Yüksekokulları Seramik Programı Mezunlarının Sektördeki Profilleri Hakkında Bir Araştırma", VII. Uluslararası Katılımlı Seramik Kongresi, Afyonkarahisar, ISBN:978-975-7150-90-9, 26-28 Kasım 2008.

%7'si (4 kişi) 20-25 yaş, %34'ü (19 kişi) 26-30 yaş, %38'i (21 kişi) 31-35 yaş, %9'u (5 kişi) 36-40 yaş aralığındayken, %13'ü (7 kişi) ise yaşının üstünde olduklarını ifade etmişlerdir. Mezunların %19'u ortalama 550 YTL ve altında, %31.6'sı 551-750 YTL, %26.6'sı 751-1000 YTL aylık, %13.9'u 1001-1250 YTL ve %8.9'u ise 1251 YTL ve üzerinde aylık gelir ettikleri görülmektedir.

3.1.Sınırlılıklar

Yapılan araştırmada sadece Bozüyük Bilecik çevresinde faaliyet gösteren seramik fabrikalarında çalışan MYO seramik programı mezunlarına yöneliktir. Bölgede 15 seramik fabrikası olmasına rağmen sadece 11 fabrikada çalışan mezunlara anket uygulanmıştır.

3.2.Öneriler

Yapılan araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda, bu çalışmanın daha fazla mezunu kapsayacak şekilde yapılması sektörde faaliyet gösteren işletmelere katkı sağlayıcı nitelikte olabilecektir. Ayrıca bu bilgiler MYO'larının seramik programlarında okumak isteyen, okuyan ve mezun olan kişilere sektör hakkında fikir sahibi olmasını sağlayabileceği düşünülmüştür.

4. SONUÇ

Gerekli bilgi ve beceri sahibi olamayan ve belli bir alanda çalışmak üzere eğitim almamış kişilerin istihdamları oldukça zor bir hale gelmiştir. Günümüzde u sorun mesleki eğitimle çözülebilmektedir. Bu da özellikle sektörlere ara eleman yetiştiren mesleki eğitim kurumlarından geçmektedir. Bu da mesleki eğitim kurumlarına olan ilginin artmasına neden olmuştur. Bir kişinin mesleki eğitimi kadar onun doğru yerde istihdam edilmesi de çok önemli bir sorundur. Yapılan çalışmada MYO'ların seramik programlarından mezun kişilerin sektördeki profillerine bakıldığında, işletmeler tarafından aldıkları eğitim göz önüne alınarak doğru departman ve işte çalıştıkları ortaya çıkmıştır. Bu mezunlar ülkemiz koşulları dikkate alındığında altı ay bir yıl arası gibi kısa bir sürede iş buldukları ortalama olarak 500 ytl ile 1000 YTL arasında ücret almaktadırlar. Çalışmaya katılan mezunlar adlıları ücretten, iş güvencesinden, kurum içi ilişkilerden, çalışma zamlarından ve ortamlarından genelde memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

SEVİM Kadir, KUBAT Leyla, (2008) "Meslek Yüksekokulları Seramik Programı Mezunlarının Sektördeki Profilleri Hakkında Bir Araştırma", VII. Uluslararası Katılımlı Seramik Kongresi, Afyonkarahisar, ISBN:978-975-7150-90-9, 26-28 Kasım 2008.

KAYNAKLAR

- [1]. Şengel, S., Argan, M., T., Argan, M. ve Sevim,N., *Meslek Yüksekokulu Eğitim Ortamlarının Mesleki Eğitime Etkileri Üzerine Bir Araştırma*, Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi, Yıl:2, Sayı:5, Sayfa 75-85, 2007.
- [2]. TÜSİAD, *Türkiye’de Mesleki Eğitimin ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması*, TÜSİAD Yayınları .
- [3]. <http://www.cerkezkoymetem.com/hnmetem/Meslekiegitimnedir.htm> (2 Temmuz 2008)
- [4]. Günaydın L., *Bilgi Toplumunda İş, İstihdam Yapısında Meydana Gelen Değişimler ve Mesleki Eğitimden Beklentiler*, 4. Ulusal Meslek Yüksekokulu Sempozyumu, (14-16 Mayıs), Sayfa.199, 2007.
- [5]. Şengel, S., Argan, M., T., Argan, M. ve Sevim,N., *Meslek Yüksekokulu Mezunlarının İş Deneyimine Yönelik Bir Araştırma*, Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi, Yıl:2, Sayı:5, Sayfa 87-104, 2007.
- [6]. iftar,G.,http://193.140.21.192:8000/SCRIPT/bay2/scripts/student/serve_page.pl?970127244+bay0401.html (Erişim Tarihi:16.03.2004).
- [7]. Kurtuluş, K., *Pazarlama Araştırmaları*, Genişletilmiş Altıncı Baskı, Avcıol Basım-Yayın, İstanbul, sayfa 310, 1998.
- [8]. Churchill, G., A., *Marketing Research; Methodological Foundation*, Seventh Edition, The Dryden Pres, pages, 116, 1999.